

beslag niet afgehaald
zie binnen

Belangrijke correspondentie = 49 pass
Aobaal

Bezieltures copieën.

van Holland.

N° 91.

Djeddah 22 Maart 1921.

Mit mijne M den 20^{en} Juni a. p. onder
n° 241 in afschrift aangeboden brieven, zal M Hoog
edelgestrenge de moeilijkheden hebben teeren kennen
die zich hier ter aanzien der nalatenschappen der
rechtspraak en van andere punten voordoen. Ten
aanzien van het eerstgenoemde onderwerp doet zich
thans het navolgende geschil voor, welks hier onge-
geven oplossing, ik M beleefd verzoek te willen be-
oordelen.

Ondanks mijne herhaalde verzoeken van het begin
van het vorige jaar heeft men steeds geweigerd den
drogman van het Consulaat als zoodanig te Mekka
te erkennen, zoodat het onmogelijk was hem op
e. o. a. wijze in het belang van de regeling der nalaten-
schappen te laten werken. In de eerste plaats bleek
de slechte werking der regeling door de Regering te
Mekka ingevoerd reeds daardoor dat aan het einde
van het verslagjaar tal van klachten bij mij inkomende
van personen, die recht hadden op nalatenschappen
hun toegewezen bij vonnis van de inheemsche rechtbank
te Mekka, maar die hun nog niet waren opgedragen.
Tegen dat het laatste schip van vertrekken waren er
254 klachten van die soort geboekt, waarvan er 96
gestoofd werden door een bewijs, bestaande in een vonnis
of een erkenning van de ontvangst van de afgedragen
goederen. Noewel ik het Ministerie van Buitenlandsche
Zaken te Mekka daarmede in kennis stelde, overden
de nalatenschappen niet geronden en hadden die
pelgrims de reisbiletten en het geld der overledenen

aan
den Adviseur voor
Inlandsche Zaken
te
Welterreden.

in de Midjae achter te laten. Nu moet ik hierbij
aanteekenen dat hem in Bekka was medegedeeld
dat hij de biljetten van den Consul zoude kunnen
vragen en ze van hem in ontvangst nemen!

In de maand Januari van dit jaar werd
een opgave uit Bekka ontvangen waarin 361 namen
voorkomen van overleden pelgrims en opgaven van
de door hen nagelaten goederen. Het blijkt niet of
deze nalatenschappen betrekking hebben op door
de rechtbank behandelde erfzaken dan wel dat
zij zoals de daarvontrent door de Mosjimitische
Regering gegeven regelingen voorschrijven, nalaten-
schappen van een waarde onder de £ 10 zijn,
zonder rechthebbers, die deswege aan het einde
van het jaar ter verdere behandeling van den
Consul worden overgedragen. Maar dit ook zij, van
de 361 namen komen er slechts 30 overeen met
die der 254 pelgrims, die van het einde van
het vorige jaar hunne blokken indienden. Daar-
nae van de overige geen passnummer bekend is,
is het niet dan in zeer enkele gevallen mogelijk
met behulp van den naam van het gewest deze
personen te vinden in de registers. De opgegeven
namen toch zijn bijna alle de nieuwe door hem
te Bekka aangekomen namen, terwijl de Con-
sulsregisters de namen waarmede zij hier
kwamen bevatten. De biljetten, die bij de nalaten-
schappen behooren geven meer nauwkeurigheid door
zij, althans die der Nederlandsche Staatsover-
hoofdschappijen de noodige gegevens over de pelgrims
bevatten, maar die papieren zijner los bijgevoerd
zonder verband met de volgnummers der nalaten-
schappen. Angerzien er in de drukte in Bekka
ook verkeerde biljetten worden ingeleverd is het
niet zeker dat de personen, die er opvermeld
zijn inderdaad dood zijn.

Het gevolg van een en ander is dat tal van
biljetten zijn ontvangen waarvan niet na te gaan
is van wie zij behoord hebben noch van wie zij
toekomen, terwijl van den anderen kant vele

pelgrims verkeers op de ontvangst van het hun
toekomende brieven.

De ontvangst opgave van Bekka is dus praktisch
onbruikbaar.

Over de geheele waarde der nalatenschappen,
ad 62616 piasters, de biljetten zijn geschat op
de waarde bij inwisseling wenschte men 6552 piasters
van rechten of ongeveer £ 58-10-0 in goud te
ontvangen. Na de goederen gelden en biljetten in
ontvangst te hebben genomen, heb ik het bedrag
van rechten voor de goederen die intusschen
verkocht zijn, en voor de gelden beschikbaar
gesteld, een bedrag van bijna £ 3/ en medegedeeld
dat ik het overige bedrag niet zou kunnen
betalen door de biljetten niet meer te Djeddah,
doch slechts in de hoeden van inscheping in-
wisselbaar zijn. Ik voegde daarbij dat ^{dat} bedrag dus
later overgemaakt zou kunnen worden indien de
Indische Regering daarin toestemde. Ten verklaring
moge ik hier bij voegen dat ik van het oogenblik
af dat deze regeling het vorige jaar werd ingevoerd,
er mijne bezwaren tegen heb ingebracht en uitdruk-
kelijk heb verklaard dat de Nederlandsche Regering
door hare toestemming niet op verleid had.
Wetende dat men te Bekka voornemens was, de
biljetten, indien ik weigerde ze te ontvangen,
tegen de markt waarde, dat is de helft of minder
dan zij op de reuzschappen waard zijn te
verkoopen, beelde ik mede dat ik alle voorzien
van de vereischte aanteekening van overlijden
van den pelgrim, een verklaring die er op moet
staan om ze inwisselbaar te maken. De biljetten
worden daardoor evenwel tevens ongeldig voor de
reisreis en dus onverkooptbaar. De Regering te
Bekka deelde mij mede ze zoo niet terug te willen
ontvangen waarop ik hen stelde heden mededeelde
bereid te zijn de nalatenschappen met de biljetten
of te geven na een verklaring te hebben ontvangen
dat zij zoo als zij zijn in beredding zullen blijven
bij het departement van financien te Bekka, dat

4
in deze ^{een} beslissing zal zijn ontvangen van de Nederlandsche
Regering.

De Regering hier stelt zich op het standpunt
dat zij mij beschouwt als erfgenaam van de ge-
samelijke nalatenschappen, die ik heb te aanvoor-
den in haar geheel of te verwerpen, terwijl zij
zich in het laatste geval blijkbaar gerechtigd acht
er mede te doen wat zij wil.

Tegenover dat verzuende recht stel ik mijn
plicht, in het belang der pelgrims te waken voor
een waarde van f 30.000, die de gezuende biljetten
vertegenwoordigen.

Mitgaande hiervan dat de Tegenwoordigen
toestand niet langer geduld kan worden, door
jaarlijks ten gevolge van de administratie der
nalatenschappen door geheel overvoegden, een paar
honderd pelgrims eenvoudig niet in het bezit
gesteld kunnen worden van hetgeen hun toekomt,
terwijl de Regering te Bekka de verantwoordelijkheid
daarom geheel op het Consulaat afrentelt door
den pelgrim verkeerde inlichtingen te geven, doet
zich nu mijn inzien deze weg tot verbetering voor.
De Nederlandsche Regering deelt bij monde van
zijnne Exce. den Min. van Buitenz. Zaken der
Arabische Regering mede dat er naar hare meening
geen bezwaren tegen bestaan de door de Hessijnitische
Regering gevorderde rechten in sake de in 1760
(1338 H.) in de Hojja opengevallen nalaten-
schappen uit te betalen mits de Arabische rege-
ring uitdrukkelijk verklaare, dat zij het a. s.
jaar steeds de hulp zal aanvoorden van den
daartoe te Bekka en te Djeddah aanwezigen
ambtenaren of beambte van het Consulaat ter
verstrekking van noodzakege gegevens als de
Consul noodig zal oordeelen om tot een goede
administratie te geraken waarbij een weder
kan ontvangen waar hij recht op heeft. Dat de
Nederlandsche Regering de in dien zin gewijzigde
regelingen in sake nalatenschappen waarbij dan
verder geen onderscheid gemaakt worde tusschen

5

nslotenenschappen boven en beneden de woerde van
fig (beleefde verwijzing naar de bijlagen van mijn
brief no 197/21 van den 30^{en} Mei 1920 / als tijdelijk
in afwachting van het tot stand komen eener
internationale regeling ten aanzien der uit
heemsche Mohahammedansche onderdanen wil
erkennen.

Wanneer hier op geantwoord mocht worden,
hetgeen niet onwaarschijnlijk is, dat H. M. de
koning van de Midjok of de Masjimitische
regering, meent dat een dergelijke wijziging
geheel overbodig is, dan blijft alleen dit over dat
mij de opdracht gegeven wordt den autoriteiten
in Bekka mede te deelen dat de door de rechtbank
te Bekka gevraagde rechten nu inwisseling der
biljetten in Indië ter beschikking staan van de
Bekka'sche regering maar dat het Consulaat in
den verloop met de minste verontwaardiging wil
dragen ten aanzien van de door de inheemsche
rechtbanken behandelde nslotenenschappen en
alle bemoeiing doornede weigert terwijl de
Nederlandsche regering verder die middelen
gebruiken zal als het noodig voorkomt om
de pelgrims te wijzen op de gevolgen die de
inmenging der Arabische regering in deze aan-
gelegenheid voor hen heeft.

Het is mijn dringend verzoek van de
Hoogedelyk over deze aangelegenheid een advies uit
te brengen van de Indische Regering en Hoar te
verzoeken ingeval zij zich met de strekking van
mijn betoog kan vereenigen en met mij meent
dat er een einde van deren onhoudbaren toestand
gemaakt dient te worden, Hare meening zoo mooge-
lijk telegrafisch ter kennis te brengen van de
Regering in Nederland, welke ik van hier uit
een afschrift van dit schrijven zal doen toe-
komen.

Ten slotte moge ik deze vergezeld doen
gaan van een drie tal Copieën van brieven

6
met het bestuur hier over deze zaak gewisseld. Nou-
gerien deze ongelegenheid eerst heden een zeer acuten
aanval heeft aangehouden en het s.s. Sumatra dat
gisteren avond hier binnenviel met pelgrims van
avond morgenochtend naar Indië terug zal keeren,
is het mij vermoedelyk nog voor de bijbrenging van
vertalingen zorg te dragen.
Ik verzochte u beleeft die op dit bureau
te doen ^{ver}gvoordigen.

De Consul.
(vrg) Gobie

Vertaling.

N° 90.

Aan

Uwe Majesteit el-Haesein ibn Ali, den hoogmoedigen
Koning van de Arabische gewesten der Midjān.

Aa verschuldigd en verbied deel ik Uwe
Majesteit mede dat ik den brief, waarvan bij deren brief
een afschrift gaat, heb aangeboden aan den waarnemend
leider van het Ministerie van Buitenlandse Zaken,
Sjeik Sadokah, en dat ik het antwoord daarop heden
heb ontvangen in den vorm, die blijft uit het in
vrouwe deren gesloten afschrift. Ik kan dit antwoord
en de terugzending van mijnen brief door den waarnemend
leider van het Ministerie van Buitenlandse
Zaken slechts beschouwen als het gevolg van een
misverstand of als een fout. Eenzijdig toch was
het doel van het schrijven slechts het voorbrengen van
een verzoek in verband met de belangen der Joodsche
pelgrims, Nederlandsche onderdanen, voor wie ik naar
deze streken ben gezonden en aan den anderen kant
is het van den bovengenoemden ambtenaar bekend,
dat deze handelwijze, die tegen de internationale
gebruiken ingaat, ongeroepen ik hier ben in de ha-
delomgheid van door Uwe Majesteit erkend Consul,
niet is zooals het behoort. Ik heb hier voldoende
rechtvaardiging in gevonden om deze zaak aan het
welnemen van Uwe Majesteit te onderwerpen en
ongeropen ik verplicht ben hetgeen is voorgevallen
aan mijne Hooge Regering te melden, hoop ik ten
eerste dat deze uiteenzetting reden mage zijn voor
het bevel van Uwe Majesteit aan het hooge Konin-
glike kabinet mij in kennis te stellen van het
oordeel van Uwe Majesteit over de handelwijze van
Uwe voorgenoemd Ministerie van Buitenlandse Zaken,
(een handelwijze) die ik slechts zie als een inbreuk
op de rechten tot de vreedzame uitoefening
van mijnne verkeerambeden, die Uwe
Majesteit mij verleend heeft bij Uwe hoog besluit

van den 20 den Radjab 1338 overeenkomende met
den 9den April 1920. Ten slotte verzocht ik Uwe
Majesteit de betuigingen van mijn hoogsten
erbied te willen doen waarden

De Consul der Nederlanden,
(get.) E. Gobie.

Djeddah, 11 Sjaban 1339.
20 April 1920.

Vertaling.

Van Zijne Excellentie den waarnemend leider
van het hooze Masjimitische Departement van
Buitenlandseke Zaken.

Gewone aanhef. Ik verzocht Uwe Excellentie aan-
dracht te willen wijden van wat in deze dagen
meerdere malen voorkomt, namelijk, dat rijke
"jawaansche" pelgrims, die niet in staat zijn te
loopen, op draagstoelen naar het plaatselijk hos-
pitaal worden vervoerd om te worden onderzocht en
geneesmiddelen te ontvangen en naar hunne
verblijfplaatsen terug te worden gebracht. Het
behoeft voor mij geen betoog dat dit tegen den
wensch der hooze Masjimitische Regeering is, die
al hare zorgen besteedt aan bemoeiingen in het
belang Hoozer gasten, de bezoekers van Allah's
Heiligh Huis, want hoe zou dat niet zoo zijn,
aangezien er een Javaansch geneesker is, dien de
Nederlandsche Regeering zoud, gered, op welk oogen-
blik ook, de rijke pelgrims in hunne verblijven
kosteloos te gaan onderzoeken, terwijl zij bij de
regeering, die op hen wordt toegepast, met hoorts
afzick, blootgesteld van de stralen der zon
van de ene plaats naar de andere, heen en
terug, worden vervoerd, om door een der rijken-
verplegers van het hospitaal, die tot dat
werk niet in staat zijn, onderzocht te
worden. De dokter, Sjech Thabit, is vanwege
zijne vele betrekkingen, gewoonlijk afwezig. Ten
slotte wordt er soms van de rijken, geld gevraagd
voor de hun uitgereikte geneesmiddelen, gelijk
een Javaan, behorende tot de metgezellen
van een rijke, mij mededeelde. Vanwege dit
alles verwacht ik dat Uwe Excellentie zoo
spoedig mogelijk van de gemachtigden der
Mekke sjech te Djeddah zal opstragen den
genoemden dokter, Pelkens, als er richte voor-
komt onder de bij hem verbljvende pelgrims,

10
daarvan mededeeling te doen, opdat hij bij hem
kome om den zicket te zien. Ik hoop dat Gij mij
met het resultaat van dit verzoek in kennis
zult stellen.
Gewoon slot.

De Consul der Nederlanden,
(get.) L. Gobée.

Djeddah 10 April 1921.
10 Sjakaën 1329.

Den Heer Consul der Hooge Nederlandsche Regering.

Gewone aanhef. Uw schrijven no 87 dds 10 Sjakaën
1329 - 10 April 1921 is aangekomen. Aangezien het
een uiteenzetting inhoudt die het gouvernement
en zijne ambtearen raakt, wordt het aan M
teruggesonden. Gewoon slot.

De waarnemend leider van het
Ministerie van Buitenlandsche Zaken.
get. Adokah

Geschreven 11 Sjakaën 1329.
19 April 1921.

Djeddah 29 April 1921.

No 169/28.
Bijlagen 3.

Ik heb de eer het door mij op den 23sten dexer aan Uwe Excellentie verzonden telegram als volgt te bevestigen:

J'ai demandé le Gouvernement de la Mecque faire suspendre traitement improprie de pèlerins javanais malades à Djeddah et de faire prévenir Docteur javanais des cas de maladie parmi eux. Ministère des Affaires Étrangères a renvoyé ma lettre disant qu'elle traite affaires concernant gouvernement arabe. Ayant protesté auprès du roi en termes modérés à cause de ce traitement peu poli, je n'ai pas reçu (de) réponse dans ces deux jours. Roi viendra ici demain, je répéterai ma protestation verbalement. Je demande des instructions de Votre Excellence pour le cas que (le) roi approuve le procédé suivi par son département. Lettre suit le prochain courrier.

Koning Hoessein is den 21sten dexer te Djeddah aangekomen ter verwelkoming van zijnen zoon den Emir Kaisal, die na een afwezigheid van ruim 4 jaren den daaropvolgenden dag zijne intrede te Djeddah zou doen. De Emir is in der daad op den bepaalden dag uit Egypte aangekomen en in de feestelijk versierde stad

Aan

Mijne Excellentie den Minister
van Buitenlandsche Zaken
te
's Graauhage.

Op vorstelijke wijze ontvangen.

Angeriën mij op een verzoek om een particuliere audjeñtie bij Zijne Hoogheit geantwoord was dat de Koning de eerste dagen na zijne aankomst niet voor speciale zaken te spreken zou zijn. maakte ik van de gewone opwachting ter begroeting van den Koning gebruik, om te vragen op een volgenden dag over het door mij ingediende protest te mogen spreken, wat mij werd toegestaan. Dit is evenwel niet meer noodig geweest, Angeriën ik den volgenden morgen een contrabexoch van den Emir Kaisal ontving. Ik had namelijk ook bij dezen op de gebruikelijke wijze mijne opwachting na zijne aankomst gemaakt. De Emir zeide mij te hopen dat ik niet zou vergeten dat de Masjimitische Regeering een jonge, nog onovereen, regeering is, die gelijk een kind, dat leert loopen steun noodig heeft en ik deswege eventuele fouten welke die regeering mocht begaan daarom zou willen toeschrijven. Angeriën hij hier nog aan toevoegde dat de Regeering te Bekka ten eerste op mijnen steun hoopte om in Hase belang en in dat van den Islam een goede gezindheid van de Nederlondsch-Indische Mohammedanen jegens het Arabische Gouvernement te bevorderen, wachte ik het niet verbodig er zijne Hoogheit op te wijzen dat het Consulaat niet in gebrake zou blijven in de door hem aangeduide richting werkzaam te zijn, doch dat ik daar tegenover van de zijde van de Bekkaansche Regeering eenige medewerking verwachtte in zake verdraken als die de behandeling van rieke pelgrims door den Indischen als betreffende. De

Emir beloofde mij deze zaak nader te zullen onderzoeken en daarna met mij te zullen bespreken. Het resultaat van een langdurig onderhoud dat ik dienzelfden avond met den Emir had en dat, hoe aangenaam overigens, mij, evenals een korte bespreking met den Koning zelf, het onverschillijke van de houding der Masjimitische Regeering tegenover vreemde invloed, in welken vorm ook, duidelijk voor ogen heeft gesteld, zal ik in een korte nota samenvatten en Uwe Excellentie met de volgende mail doen toekomen. Na wel de hoofdpunten dier beschouwingen reeds in het bedwaartverslag zijn veroot, zal ik hier meer in het bijzonder de pedemen kunnen aangeven, welke de Regeering te Bekka tot deze houding, die zij niet binnen afzienbare tijd zal opgeven, hebben gebracht.

Ten slotte moge ik Uwe Excellentie mededeelen dat de Fransche Consul-Generaal het voorgvallene en de zaak naar het om giny uitvoert van zijne regeering heeft gerapporteerd, als voorbeeld van wat men in de tegenwoordige omstandigheden van Koning Haldem mag verwachten.

De Consul.

N° 186.

Djeddah 10 Mei 1921.

Ik heb de eer Uw Hoogedelgastrijke mede te deelen dat ik van verschillende zijden ernstige klachten kreeg over de behandeling van de pelgrims der uitgaande schepen te Tadmug, waar, zooals ik bekend is, allen moeten debarkeren in verband met de verplichte inenting tegen Cholera en typhus. Zoo gebeurt het, naar men mij mededeelde, dat de pelgrims van 's morgens tot 's avonds in de voor hen bestemde loods moeten blijven zonder eten noch drinken verstrekt te krijgen. Bij de behandeling van de pelgrims van het ss. Djember, welks gezagvoerder zorgde voor de noodige balies met drinkwater en voor de verstrekking van het rantsoen, moesten zij, naar ik vermoed omdat de behandeling nog niet was afgelopen, in de loods blijven overnachten. Hoewel in het eene als in het andere geval was het verboden de loods te verlaten. Het mochte slaagden sommigen er in, gelijk de hulpschrijvers, die per ss Bilitou hier kwamen, mij mededeelden, door een gat in de omwalling van de loods, het een of ander van een waringholider te bemachtigen. De lieden van de Djember mochten om hunne behoeften te doen niet naar buiten en in een dergelijke omgeving had men te overnachten. De Nederlandsche arts Mds Hardjo namde de ondervonden behandeling bevestigend en ik voes dat er op dat oordeel niet

Aan

den Adviseur voor
Nederlandsche Zaken
te
Wetvreden.

veel is af te dringen. Ook ik verband met hetgeen ik in mijn brief no. 95 van den 26sten maart jl. vermeldde ontrent noodeloze herhaling der inentingingen is het te begrijpen dat de onontwikkelden onder de pelgrims een afkeer van en angst voor alle geneeskundige behandeling gaan krijgen. In gevallen waar ik zeker weet dat geen tegenwerking van het Arabische Gouvernement in het spel is, blijkt hier dat men zich bij ernstige ziekte niet door den Indischen arts wil laten behandelen, zoo zit de angst voor de Europeesche geneeskunde er in. Aan boord worden geruchten als zou de ziekenvader, ja, misschien zelfs de dokter voor elken doode f25 van de Maatschappij ontvangen met groote geloofd. Ik begrijp dat de inenting en de behandeling te Padang niet alleen schuld zijn van het ingang vinden van dergelijke belevingen. De zeer groote sterfte aan boord draagt daar ook toe bij, maar het ontstaan van vertrouwen in onze geneeskundige behandeling onder die lagen der Hollandische samenleving waar mij dat zouden wenschen wordt er ten eenenmale door tegengegaan.

Ten slotte en deze factor mag ook niet vergeeten worden kunnen wij ons bezwaarlijk het recht toekennen toestanden op hygienisch en quarantaine gebied in deze streken te beoordeelen en kon ik daar moeilijk bezwaren tegen in brengen, zoolang in Indië dergelijke toestanden blijven bestaan. Men houde er zich van overtuigd dat de Arabische Regeering hiervan niet onkundig is.

Ik hoop ten eerste dat U in het bovenstaande aanleiding moge vinden de betrokken autoriteiten met den inhoud van mijn brief in kennis te stellen.

De Consul,
(v.g.) E. Gobée

No 189/31.

Djeddah 12 Abri 1921.

Met verwijzing naar mijnen brief no 169/20
 van den 29 sten April jl. heb ik de eer Uwe
 Excellentie mede te deelen dat Emir Taisol mij,
 gedurende het onderhoud, dat ik met Zijne Hoogheid
 had, verklaarde, dat de Hasjimitische Regeering
 er met alle kracht tegen werkt dat vreemde
 in-vlaeden of voorrechten, die zelfs in de verte
 van Capitulaties konden kunnen doen denken
 in deze streken ingang vinden. De Capitulaties,
 zoo zijde de Emir, die het ongeluk geweest zijn
 van het Turksche Rijk, zijn hier nooit van kracht,
 noch van toepassing geweest. De koning zoo vervolgte
 hij, blijft op dit standpunt staan omdat hij met
 alle kracht de onwaarde van door Britsch-
 Indische geleerden gegeven "fetwa's", volgens welke
 "Haresin zijn land van de Engelschen verkocht
 zou hebben en de bedevaart daarheen harâm
 zijn geworden", wil aantoonen. De Abekhaonsche
 Regeering evenwel gaat verder; niet alleen dat,
 gelijk de Indische schriftgeleerden zeggen, de
 bedevaart harâm zou worden door overheersching
 van het Heilige Land door ongeloovigen, zelfs
 de bedevaart, volbracht door een jehdun, die
 gedurende zijn verblijf in het Heilige Land
 eenigen misheemschen, aan gezag van

Aan

Zijne Excellentie den Minister
 van Buitenlandsche Zaken
 te
 's Gravenhage.

ongelovigen ontleenden invloed heeft onderhouden, is harām. Tegen dergelijke invloeden te waken beschouwt de koning als zijn duursten plicht.

De Britsche Agent deelde mij mede dat deze propaganda tegen de regering van Koning Moesim inderdaad in Britsch-Indië wordt gehouden. Exemplaren van dergelijke fetwa's, dat zijn op de heilige wet gegronde door daartoe bevoegde personen gemaakte uitspraken, heb ik evenwel niet onder ogen gehad. De gegevens er toe worden ten dele verstrekt door de bleekke verblijfhoudende Britsch-Indiërs, die door opzettelijk onjuiste mededeelingen het hun onaan geneemde gezag van den Arabischen koning onder de uitheemische Mohammedanen trachten te benadeelen. In Indië worden die berichten gebruikt door de overstanders der Turksche zaak en door de verdedigers van de rechten van het Ottomaansche Khalifaat, evenwel tevens door de nationalistien als propagandamiddel tegen het Britsche gezag, hoewel gemakkelijker valt te begrijpen.

De bespreking, die ik met den koning zelf mocht hebben na het onderhoud met den Emir bevestigde de strekking van het bovenstaande volkomen. De weigering in te gaan op mijn zoo eenvoudig verzoek den Indischen arts enige medewerking te verlenen opdat hij de zieke pilgrims uit Netherlandsch-Indië zou kunnen behandelen, het gezegde van den koning dat er, wanneer hij mij dit heden toestond, morgen een dergelijk verzoek zou zijn van een Britsch-Indischen dokter, overmorgen van een Franschen enz., wees zoo duidelijk op het groote wantrouwen zijnerzijds en op de vrees dat hetgeen nu als gunst gegeven zou kunnen worden, later als recht zou worden geëischt. Op raad van Emir Faizal stelde ik H. H. voor de diensten van den arts als hulp in deze tijden, nu de

Arabische geneeskundige dienst nog niet in staat is in alle behoeften te voorzien, te antwoorden. Het mocht niet baten. De arts in kwestie zou zoeken van de ingezetenen van Djeddah mogen behandelen als hij zelf maar wenschte en die pilgrims, die te kennen gaven zich in het bijzonder onder zijne behandeling te willen stellen, maar de toezegging was het indere op van kwam om in de toekomst de behandeling van de zieke pilgrims door den Indischen arts te verrekken, kon ik niet verkrijgen.

Wat Koning Moesim ook doen mag tegen de onware geruchten, die er over de toestanden in het Heilige Land in omloop zijn, het zal hem niets baten. Althans niet zoolang het courien der Turksche Regering en die van het Khalifaat niet naar den wensch hunner aanhangers hersteld zal zijn. Met een voornut van hardwerkelyken steun voor de belangen der betrokken onderdanen zijn de Consulaten hier verbodig geworden. Zoolang de toestanden blijven zooals zij thans zijn, blijft elke poging in dat opzichte vruchteloos. Het wil mij evenwel voorkomen dat ondanks dit alles de noodzakelijkheid blijft bestaan voor die mogendheden, welke hier belang hebben, niet stilzwijgend in de opzettingen van de Kasjimitische Regering te blijven berusten maar hererzijds het goed recht dat zij meenen te hebben op het aangaan van eenige regelingen ten bate harer onderdanen in het gebied, waar de met Turkiye gesloten capitulaties van kracht zijn geweest, vast te stellen. Ten slotte en ik moge hier verbiedig verwijzen naar mijnen brief no. 92/13 van den 23sten maart jl; blijft steeds dit middel van actie over; dan waar de bleekhaansche Regering, zooals in sake nalatenschappen, een bestaande administratie in de war brengt, haar mede te deelen dat het Consulaat zich van alle verdere bemoeingen ter sake zal onthouden, indien althans de

14
verzoeken aan de plaatselijke regering hare
administratie in voor ons bruikbaren zin te
wijzigen zonder gevolg zijn gebleven. In dergelijke
gevallen zal, naar het mij voorkomt, de medede-
ling dat de Mohammedaansche bevolking in Indië
in kennis zal gesteld worden met de gevolgen
van het optreden der Arabische Regering hare uit-
werking niet missen. De daadwerkelijke belang-
stelling van de zijde der bekende Nederlandsche
vereenigingen op Java in het lot der pelgrims
gedurende hunne reis naar en hun verblijf in
het Heilige Land, die mij dit jaar gebleken is
en welke zich in de komende jaren souden zal
in goed georganiseerde hadji Comité's, die
noodwel in Indië als te Mekka werkzaam zullen
zijn, geeft mij de overtuiging dat elke misstand,
die het gevolg is van de bemoeienis der
Mekkaansche Regering in ruimen kring bekend
zal worden. Noodwel deze organisatie nog te
veel in een beginstadium is om er thans
nadere mededeelingen over te kunnen doen,
meer ik hier toch reeds te moeten zeggen dat
ik den Commissaris der vereeniging Moham-
medijah, die zich bij mij veroverde over
inlichtingen en steun, geregd heb dat het
voor het welslagen zijner actie, in verband
met de houding welke de Mosjimitische Rege-
ring daartegen aan zal nemen, berust nood-
dig is dat hij buiten elke officieele aurokking
met het Consulaat werkt, daar elke poging,
die door het Consulaat wordt aangewend om
iets ten bate der hadji's veranderd te krijgen,
in de huidige omstandigheden bij voorbaat
tot mislukking gedoemd is.

Gelyk de Fransche Consul-Generaal
mij dixer dagen in vertrouwen mededeelde
heeft de Fransche Regering suloups voor
de 2de maal de questie der Capitulaties
in Londen voorgebracht. Het schijnt even-
wel uitgesloten dat een samengaan met

de Britsche Regering in dat opzicht verkregen zal worden. Door het niet nakomen Harer beloften in zake de eenheid en zelfstandigheid der Arabische landen in een moeilijke positie tegenover Koning Moesein geraakt, wil Zij alles vermijden wat deren onangeneem zou kunnen stemmen. Zal dus ook de Nederlandsche Regering niet op medewerking uit handen in de ongezegenheden van de Hedjaz kunnen rekenen, zoo zal het wellicht toch voor Uwe Excellentie mogelijk zijn zonder dien steun die maatregelen te treffen, welke in verband met de belangen der talrijke Nederlandsche onderdanen in deze streken noodig mochten blijken.

De Consul
(orig.) E. Gobée

Bijlage i.

Aan Zijne Hoogmoedige Majesteit den Koning
der Arabische gewesten, onzen heer Hoze Allah
zijnen luister doen voortduren.

Onder de aandacht der hooge
koninklijke goedkeuring wordt gebracht dat wij tot de
lieden van Java behoren, afkomstig uit de Sunda-
landen, van Tasikmalaja en Garait ten Nederlandsche
onderdoenen zijn. Wij hebben ons voorgenomen Allah's
heilig Huis en het graf van zijnen Profet, over
vrien zijne zegeningen en vrede moogen komen
te bereiken. Toen wij aangekomen waren in de
havenstad Batavia, een der Javaansche steden, kwam
iemand van ons eigen ras, genaamd, Hadji
Abdullah bin Hadji Joesoes, van de lieden van
Garait, desz. Panawan bij en ons vroeg ons het
geld, dat wij bij ons hadden, tot onze aankomst
te Djeddah voor ons in bewaring te mogen nemen.
Wij lieten ons door wat hij zeide misleiden en
gaven hem alles wat wij aan geld bij ons hadden,
ten bedrage van f 13313, op voorwaarde dat hij met
ons van Batavia of een boord zou gaan en ons
hierheen mede zou nemen. Toen wij van boord
waren gekomen rochten wij naar hem tot
aan onze aankomst te Djeddah, maar vonden
hem niet. Wij zijn nu arm geworden deswege.
Aangezien Uwe Majesteit Allah's scharen
beschermt, voor uwerne rust opkomt en met
voortvarendheid voor de handhaving uwer
rechten zorgt, nemen wij tot U onze toevlucht,
eerbiedig verzegende van de koninklijke zorgen
en het Majestatische streven dat wij stappen
doe tot verkrijging onzer rechten in deze met
Uwe hulp. Hiermede besluiten wij, biddende
voor Uwe rijk, dat Allah moege doen voortduren.

w

(folgen 50 handgezeichneten).

Bijlage 2.
Telegram no. 138.

Van H. E. den waarnemend Minister
van Buitenlandsche Zaken te Mekka.

Ik heb vernomen dat het plaatselijk
bestuur Hadji Abdullatif, den aangeklagde in
zaak de bij M bekpende aanklacht van de hadji's
Mzu Tssikmalaja heeft gevangen genomen en
hem naar de hoofstad heeft gezonden. Dit is
geschied, zonder dat ik daarvoor van Meentwege
bericht ontving, hoewel ik mijn protest tegen
deze handeling bij M indien. Ik heb geponde
hoop dat Uwe Excellentie hem na zijne
aankomst niet zal gevangen stellen, maar dat
Gij hem bevelen zult naar den secretaris van
dit Consulaat te gaan, naar Raden Prawira
di Nata, die verblijf houdt bij den pelgrims-
ojlich Amin Soembawa, gelijk ik den ge-
naemden hadji dat gezegt heb toen hij bij
mij was en dit opdat het onderzoek in deze
zaak plaats hebbe en de waarheid of de on-
waarheid van de aanklacht diei lieden
van beslist konne. Gewoon slot.

Djeddah 5 juni 1921. De Consul der Nederlanden.

(get.) E. Gobée.

n: 297.

Djeddah, 17 Juni

1921.

Mevrouw Landwehr Laker.

~~3 Mei 1921.~~~~n: 2~~

Ingevolge uw schrijven van den
 3^{en} mei j. v. n: 297 waarbij als
 bijlage uw aan de Indische Re-
 gering gericht verzoekschrift van
 de afdeling Semarang des I. I.
 gins, het ik de eer de vordere
 de overzichten onder uw aan-
 dacht te brengen:

Mevrouw de naech distilleerder
 in het rekest gedaan, verzoeken
 voor een voorlig afzonderlijk te
 behandelen dient allereerst de
 omstandt op twee omstandig-
 heden gevestigd te worden:

1. Op de verhouding der Euro-
 peesche Consulenten te Djeddah
 waaronder het Nederlanders tot
 de regering te hebben welke van
 dien aard is, dat elke poging
 op welke gebied ook ~~de~~ van dit
 kant ten bate der ~~fe~~ oprijms op
 door rusteloos blijven tot
 niet leidt.

2. Tot over het algemeen gesproken

2/

27

DJEDDAH.

Djeddah,

191

Thurman

Leuten stude ook niet mogelijk

loven... Ook bij een normale uitbreiding
zijn rechten ten aanzien der Neder-
landse overheden nuw best.
mijn dwalen door de ~~Con~~
sul misplaatst zijn... Een gelukkige
omstandigheid is dat de
andere pelgrims zelf bekennen van
zelfverwantschap komen en zich verzet

oerhaast te zijn een behandeling van
de zijde der halven, al minder
waardigen ~~de~~
als ~~de~~ ~~de~~ ~~de~~ ~~de~~
toe. Mymer is dat het zij niet
nog niet maar het valt op onderde
meis ontvallen en ander de
leiders van Nederlandsche verenigingen.

Organisatie voor de ~~de~~ der
pelgrims van die zijde, ~~de~~
en ~~de~~ in voorbereiding..

Men heeft uits getracht dit jaar
iets te bepleten ^{naar ik vermoed} maar
men is te laat begonnen - Een volgent
jaar zal men ^{die organisatie} dat in Indië zelf
keeds ^{pleats hebben} - Deegte organen
hoe die an te medigen, bild hij een
maatschappij, die der pelgrims in het
algemeen zeer ten goede zal komen.
De actie van de pelgrims zelf

De vereniging van Ammedijah
met name ^{de} commissaris Thadji
Takhroeddin

uitgaande tegen onverschuldigd optreden
van de speels vol onder de huidige
omstandigheden onwettigfeld success
letten. De eenigste partij te vermelden
voorwaarde is dat de belijbenden
over een beide beschikken, die zich
niet door zijn omgiving laat liep
vloeden doch voor de rechten tijds
landgenooten durft op te komen. -

Jan bijhouden geulen han men
vies persoonlijk steeds tot het Comu.
laat weder of per brief evaals voor,
hont of door tusschenkomst van der
degenar te bekla; actie tegen
interno tuitanden in bekla zelf han
alleen op de ^{hierom} ~~aan~~ amshenen wijze
gordy hebben. - Het Comuloot is al
zijn keid solictingen en carignis
ge te doen, maar worden de
vordelingen van een fonder verrek het
by de bektraande becessy bijh
vanden over met den Comuloot
verbond te staan, zonder zij
niet den maaten kans van slagen
mees hebben. -

Jan eenes begonden uitgaande
is het bericht op de formeligen in
or der A (2) van het rekest bevelde,
niet het recht van het Comuloot. -
de pelgrijs maeten een georganiseerd

3/

CONSULAAT DER NEDERLANDEN

DJEDDAH.

Djeddah, 191

Zijn dat klachten deenen bij hunne
besluis kunnen en door de wakk.
geest's bij wie zij oetruken megeen
in hunne wijze van behandeling
de hadji's. - Over de meest prakti-
sche wijze van ombewijzing van
geponde klachten daaronder geeft
het Consulaat ten allen tijde gaarne
inlichtingen. -

N(1). Het Consulaat kan stads
den heeren van den dag van papieren en
kollenen geld opzoeken. Telf hang
het die gelden niet inrueten. - En
icdo, die eenige ordens aansen bij het
bedragen in goud wil overitten en
dus wel doen leest hier inlichtingen
te komen inrueten. - Behalve de
opvoere geldrueten van zijn ook
eenige bij het Consulaat behende
fiuma's, die leest zijn papier
Ulsrogelden. Indisch bankpapier
opkopen en in goud met betalen
tegen de heeren van den dag en icdo
sonderlijze heeren dan de rueten van. -
In den loop van het lede maatsjeimen
is de heeren van het Nederland.
Indische geld heeren gevonden en
als het enige jaar. - In het lede
boortventag van 1820 ⁱⁿ ~~is~~ ^{dit}
van op 1820 - 15 personen.
Gee

van de invoering van

Lin ontropgebracht

dit jaar

Dit jaar heeft het papieren geld, on-
 derhede mededeeling van de keij-
 zing te hebben dat de pelopins ~~op zijn~~
~~aanvoering~~ ^{verico} bankpapier geen beuep
 op de ~~aanvoering~~ de waarde van hunne
 dnen, door te wegens valsch tot.
 Indisch bankpapier alleen en teere
 waarde van oorend isbreijeld waan
 loyt, ~~groot~~ ^{tey boogere haer} ~~waarde~~ dan het
 Liber. Dit wordt hiedoor seron
 zaakt dat de handelaen het papier
 ophoopen van hunne betalingen in
 Bombay, waar dit geld door een
 handel wordt aarynomen als betael
 middel. In de maand April
 had een floteling en ty reijde da-
 ling van het Ind. geld plaats
 van ~~vooreer~~ 20%, wegens markt
 telegrameen uit Bombay.

1200 van ~~gouden~~ dorreijer

De volgende woorden notendo
 it: Begin Mei: zilver 16, 7/8
 papier 14, 7/8; einde Mei werd
 1000 papiergeld ingewield tegen
 een koers van 14, 20 en 1000 zilver
 tegen 15, 50; half juni waendie
 ledigen 13, 7/8 à 14 en 16. (1)
 Voegstrijtlyk is het dus verstandig
 voor de pelopins ~~aan~~ ^{het} ~~afgeende~~ ^{davende} jaar
 niet te veel zilver mede te nemen
 door zij voor hun papieren geld saan

~~1. Het papier begint nu schaar-
 te worden door de pelopins mijnel
 allen zijn vanphansen (ruin
 2000) en stijft dus in prijs.~~

eeuwendigheit met goed kunnen
 krijgen dan voor het zilver. Kennel
 vanuit u alleen papierengeld wordt
 ingevoerd uit Japan dan zal de
 waarde ~~daarom~~ ^{er} ongetuigd dalen
 terwijl het mogelijk is te zeggen
 of de keur een volgend jaar ~~wordt~~
 om guntiger zal ~~zijn~~ ^{worden}. Dit
 lijkt mij niet waarschijnlijk door
 het goede schaalte wordt er de
 handelmen in Bondag, ~~de~~ ^{de}
 papierengeld ~~van~~ ^{van} Japan ook
 debiteuse ~~is~~ ^{is} ~~aan~~ ^{aan} ~~de~~ ^{de}
 beaandinsten ~~van~~ ^{van} hunne wintuige
 bij de terugreiding aan dat jelt
 van ook niet zullen later vallen.
 John is lictingen in te winnen bij
 het Convent, Bondag zij mij te
 Geddeak zijn, kunnen de pel
 grims ook dus tegen afkettig
 de visveloos wezenen, met
 overigen zullen zij de ~~en~~ ^{en} geloven
 van het hoerbeties door de
 organtige en abnormale ~~aan~~
 want ~~de~~ ^{de} verhoudingen hier niet kunnen
 ontgaan zelfs een agentchap van
 een bank van hun die niet hun
 men beproven.

Convent

B. de Stellen van het eelst zijn
 alijllan ~~de~~ ^{de} ~~de~~ ^{de} ~~de~~ ^{de}

7

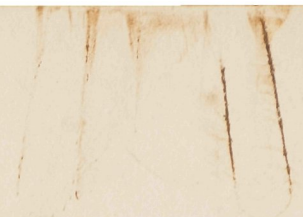
overweging te geven

de Britten-beritungen de arts A. S. Schoups
de heer, die de reis naar Eindhoven
als scheeparts op het S. S. Rotti
medemaakte. . . Intusschen was
het aan de leuzing-commissie in
het byzondere in stemming te be-
vinden dat de gansche de dekken de
Rotten tuschen de beide Tusschen-
dekken niet of roos niet meer dan 1/4
mede te meten zodat er door die
grote gendrygen de noodige lucht
rechtstraks van het lozen in het
onder Tusschen ook kan komen.

C. Het verzoek om een medische
arts van het onderzoek der feygen
by vrouwen die van de heersant
terijgheden hanting alleszins
blijft van . . .

D. ~~De~~ ^{de} ~~heer~~ ^{heer} het de hier overite klacht
dient te openen te wor-
den. . . In myn sterke mate dan
by het verzoek zullen de ~~commissie~~
de feygen by hunne teygenant
grote schade onderwiden te ~~by~~ ~~den~~ ~~heer~~ ~~de~~ ~~grettinge~~
verdelij hunne hant en der d. if.
stal. . . Ik mag verstaan van dit
onderzoek te verrijken naar myn
beveeren no: 95 en 107 van den
ober. maaten den 17. junijs l.

De Consul

to film

Djeddah 25 juni 1921.

N° 301/43.

Ik heb de eer Uwe Excellentie hierbij in ededeeling te doen van de navolgende gevallen van berechting van door Nederlandische onderdanen te Mekka gepleegde misdrijven of van de behandeling van door hen ingediende klachten.

1) In het begin der vorige maand maakte een van Palembang afkomstig pelgrim zich schuldig aan diefstal van een aan een zijner langgluosten toebehorenden koffer. Het te Djeddah gepleegde feit werd ontdekt en de schuldige met de mededaders voor de rechtbank gebracht, na afloop van het onderzoek, dat de schuld der verdachten vaststelde werden zij naar Mekka overgebracht, waar de zaak opnieuw werd onderzocht en de bevinding der rechtbank te Djeddah bekrachtigd werd. Een vonnis werd niet gegeven. De lieden werden evenwel gevangen gezet. Naar ik uit zeer betrouwbare bron uit Mekka vernam, zouden de lieden op bevel des Konings tot aan de dagen der bedevaart gevangen blijven, dan gekooid en onder politiegeleide in staat gesteld worden de heilige plaatsen te bezoeken, om ten slotte na afloop der bedevaart met de processtukken aan het Consulaat te worden uitgeleverd. Na dit vernomen te hebben, heb ik de Regering te Mekka om inlichtingen verzocht.

Aan
Uwze Excellentie den Minister
van Buitenlandsche Zaken
te
Gravenhage.

Hij kreeg ten antwoord dat het genoemde geval zich had voorgedaan en dat uit een onderzoek te Djeddah en uit een zekerheidshalve daarna te Soekka gehouden tweede onderzoek, dat nog nauwkeuriger was geweest, de schuld van de beklaagden overtuigend was gebleken en dat de Regeering de gewoene wettelijke van die lieden noodig en zich daartoe gerechtigd had geacht ter bescherming der overige pelgrims. Op een volgend schrijven, waarin ik mijne verwondering te kennen gaf over het feit, dat Nederlandsche onderdanen gevangen waren gezet, zonder dat men mij daarvan in kennis had gesteld, verder verzocht te mogen vernemen tot hoelang die lieden gevangen zouden worden gehouden en mij de processtukken te willen toekenden opdat zij na hunne terugkomst in Indië gestraft zouden kunnen worden, ontving ik slechts een ontwijkend antwoord. Hij het daarop antwoord dat ik, ziende dat de Regeering mijn verzoek in deze niet wilde begrijpen, niet verder op deze zaak wilde ingaan;

2) Betreft het eerste geval een misdrijf, waarbij en de dader en de benadeelde Nederlandsche onderdanen waren, dit geval betreft een diefstal, door een pelgrim gepleegd ten nadeele van een onderdane van de Haasjimitische Regeering. Een pelgrim, naar alle waarschijnlijkheid een Palembanger gaat naar een geldwisselaar in Soekka om goud geld te koop en maakt van die gelegenheid gebruik een pakje bankpapier, ter waarde van f380, waar de man zijn aandacht niet op gevestigd had, bij zich te steken. Hij maakt zich uit de voeten, wordt evenwel achterhaald en opgepakt. De man wordt voor den Koning gebracht,

waar het onderzoek plaats heeft. Hij bekent, zijn schuld wordt vastgesteld en de qadi eischt overeenkomstig de Mohammedaanse Wet afkapping van de rechterhand. De Koning heeft evenwel genade voor recht laten gelden en dat vonnis niet ten uitvoer laten brengen. Zijne Majesteit liet evenwel van de groepen der pelgrims uit de verschillende strekken van Indië, 2 lieden ontbieden en toen allen tegenwoordig waren hem uitleggen wat er gebeurd was en dat hij den schuldige op vrije voeten wilde laten stellen, doch eerst wilde weten uit welk gewest de schuldige afkomstig was, om de pelgrims in het algemeen tegen lieden van daar te kunnen doen waarschuwen. Geen der groepen wilde den man evenwel als tot hem behorende erkennen en deze wilde door zijne plaats van herkomst te noemen den groep, waartoe hij behoort niet te schande maken. De man is deswege niet op vrije voeten gesteld, maar wordt gevangen gehouden. Het is evenwel bekend dat hij uit Palembang afkomstig en dus Nederlandsch onderdane is. Met dit geval mag men opmaken dat de Koning zich voor het oogenblik niet sterk genoeg gevoelt om de wet in al hare gestrengheid te doen toepassen. Hoeds de tijd hem daartoe gekomen schijnt zal dat ongetwijfeld plaats hebben.

3) Een vijftigtal pelgrims uit de Soendalanden, afkomstig van Tasikmalaja werden dit jaar het slachtoffer van oplichting van een hunner landgenooten, een zekeren Hadji Abdullatif. Sangerien de zaak blijkbaar nog niet zoo geheel zeker was, hebben zij na hunne aankomst in Djeddah niets van het Consulaat gerapporteerd. In Soekka zijnde hebben zij het geval met hunnen Speich besproken, die, omdat de genoemde hadji pelgrims voor een zijner Concurrenten had aangebracht, het geval

38

4.

van den Koning medde, welke daarop gelastte dat de menschen hunne klacht op schrift zouden stellen of laten stellen, onderteekenen en indienen; hetgeen geschiedde. Het verzoekschrift is in vertaling opgenomen in bijlage een, waaraan ik hier eerbiedig moge verwijzen. Wat de taadracht niet zoo kon zijn als zij daarin wordt voorgesteld, stond bij mij dadelijk vast. Geen pelgrim zal toch zoo zonder meer zijn geld bij een ander, die geen dorpsgenoot van hem is in de handing geven. Het rekest werd mij door de Regering te Abekha ter kennisname toegezonden. Het was intusschen in het regeringsblad opgenomen in een repliek tegen een artikel van een Arabisch op Java verschijnend blad waarin er onder meer op gewezen werd hoe de Moslims op de gehele wereld de daad van Koning Hoesein's opstand tegen de Turken afkeuren en hoe de pelgrims onder het tegenwoordige bestuur in de Midjan van allerlei afrekerijen en knievalarigen bloot staan. De spontane uitingen van aanbouklikheid en van vertrouwen derer Indonesische pelgrims in Koning Hoesein, zooals het geschrift die te lezen geeft, pasten natuurlijk geheel in het betoog van het wederwoord.

Bij het vertrek van den secretaris van het Consulaat naar Abekha op het einde van de vorige maand gaf ik hem de opdracht deze zaak nader te onderzoeken. Tenige dagen daarna hoorde de bovenvermelde Hadji Abdullatif, die ook in 1920 de bedevaart deed, hier terug. Bericht ontvangen hebbende van zijne aankomst, liet ik hem denzelfden avond op het Consulaat komen en deelde hem mede dat hij zich na zijne aankomst te Abekha onmidddelijk moest deroegen bij den secretaris drogman om in tegenwoordigheid der lieden, die een aanklacht tegen hem hadden ingediend, opsheldering te geven van wat er gebeurd was. Uit hetgeen hij mij mededeelde kreeg ik niet den indruk

dat hij vrijuit ging, maar wel bleek mij dat de zaak zich anders dan de aanklacht lijdde had toege dragen. Kort nadat de man het Consulaat had verlaten, werd hij gevangen genomen en onder politiegeleide de voet naar Abekka gebracht. Langzien mij ook thans weder geen bericht hiervan was gezonden en men dus geheel buiten het Consulaat had omgehandeld, heb ik over deze handelwijze het in bijlage 2 opgenomen protest bij de Regeering te Abekka ingediend. Ik heb daar geen antwoord op ontvangen; van ter zijde vernam ik evenwel dat de bedoelde hadji na 3 uren gevangen te zijn geweest op vrije voeten werd gesteld. Niet lang daarna is de zaak door de rechtbank te Abekka behandeld. De uitspraak is mij evenwel nog niet bekend. Ik heb de ambtenaren van het Consulaat, die zich thans te Abekka bevinden, opgedragen de zaak onafhankelijk van de aldoor gedane uitspraak, nauwkeurig te onderzoeken, opdat ik het betrokken Hoofd van Gewestelijk Bestuur met de toedracht in kennis zal kunnen stellen.

De betrekkingen met de Regeering te Abekka zijn overigens goed. Dergelijke handelwijzen van de Abekkaansche Regeering bepalen zich niet tot het Nederlandsche Consulaat, hetgeen Mene Konceulenten moog zien uit het feit dat Koning Hussein de vorige week, zonder melbemerken reden en zonder den Britschen Agent daarin te kennen, den vertegenwoordiger der Imperial Ottoman Bank, een Britsche onderdaan, heeft doen aanzeggen met de eerstvolgende boot het land te verlaten. De protesten daartegen zijn zonder uitwerking gebleven; de man moet vertrekken.

De Consul
(get) E. Gabée.

N^o: 375/52.

Djeddah 25 juli 1921.

Het vernemen van mijnen brief no 189-31
 van den 12 den Mei jl, heb ik de eer Uwe
 Excellentie te berichten dat de Indische arts dit
 jaar te Mekka een, ook door pelgrims goed
 bezochte kliniek houdt en ook zieken onder hen
 van huis bij de Sjerichs behandelt. Deze verandering
 ten gunste is evenwel geen gevolg van de in deze
 doot mij te Djeddah geboorde actie, noch van
 een gewijzigde houding van de Mekkasische
 Regeering; zij komt onmiddellijk voort uit den
 invloed van eenige pelgrims van konien op
 hunne landgenooten en op de Sjerichs waer dese
 zich van huis bevinden. Voor de Javanen,
 voornamelijk van Soedjen - Java, is dat de in
 mijnen evenaangehouden brief gezonden
 Commissaris der vereeniging Mochammedijjah,
 Hadji Tachroeddin; voor de Soedalonden, in het
 bijzonder voor de Presijer Regentschappen, de
 adjuant-hoofdprenghoede van Bausung. De eerstge-
 noemde is onzen arts geregeld behulpzaam met
 het gereedmaken van medicijnen. De Regeering
 te Mekka blijft ten deze op een neutraal
 standpunt staan, zij bidet niemand der pelgrims
 van de diensten van den Javanschen arts gebruik
 te maken, maar zij geeft ook niet de minste
 medewerking.

De vereeniging Mochammedijjah mag

Aan
 Zijne Excellentie den Minister
 van Buitenlandsche Zaken
 te
 's Gravenhage.

rich, geheel gelijk te verwachten was in de bijzondere belofstelling van zijne Majesteit Koning Moerim verheugen. K. M. heeft zich, gelijk ik vernam, doel en streven der vereeniging door Hadji Tachroeddin laten verklaren en was daarover zoo voldaan dat Hij hem een geschenk voor de vereeniging toezegde. Na afloop van de bedevaart zal dat van dien Commissaris derer vereeniging worden afgedragen.

Verzoeken door Tachroeddin bij den Koning voorgebracht in verband met de regeling van het beheer en de toewijzing van nalatenschappen zijn in gunstige overweging genomen en hebben tenige wijzigingen ten goede ten gevolge gehad.

Mit dit eerste begin mag, naar het mij voorkomt, deze gevolgtrekking gemaakt worden, dat een goede organisatie der bemoeienis van de nationale vereenigingen op Java met de bedevaart, de belangen der pelgrims zeer ten goede zal komen en dat hare vertegenwoordigers gedurende de bedevaart te Mokka op den duur, in tegenstelling met het Consulaat, op zeer tastbare resultaten hunner actie zullen kunnen wijzen. Zoolang de toestanden hier blijven gelijk zij nu zijn, ligt de betekenis van dit Consulaat in verband met de belangen der pelgrims in een zekere preventieve werking en in den prikkel, dien de aanwezigheid er van op den ijer van de Mokka'sche Regering voor de behartiging dier belangen uit oefent. Ten slotte zal het Consulaat steeds op de hoogte moeten blijven van de denkbeelden waarvoor van de zijde der Mokka'sche Regering propaganda onder de pelgrims wordt gehouden. Dit jaar waren die van onschuldigen aard: de noodzakelijkheid van den opstand van den Sjerif tegen het Turksche gezag en wat daarmee verband houdt. Mocht er voor den

tegenwoordigen koning een meer invloedrijke positie tegenover de Mohammedaansche wereld zijn bezegeld, dan zullen de middelste eeuwse op de Mohammedaansche wet gegronde denkbeelden van den heerscher te Mokka over de onbetrouwbaarheid van het gezag van ongeloovigen over Mokka'sche volken den scheren bedevaartgangerlijgebruik moeten worden.

Maar de oplossing van het Mokka'sche vraagstuk thans onvoorsprijkelijk moet heeten is het toch noodig ook in dit opzicht de stroomingen in Mokka niet uit het oog te verliezen.

De Consul,
 (get) E. Gabée.
 Voor eenschijnd afschrift.